

ČESKÁ ELEKTRONICKÁ KNIHOVNA

Vedoucí: PhDr. Blanka Svadbová, CSc.

PoeDr. Petr Holman; Mgr. Lucie Kettnerová; Mgr. Dono Pocková; Mgr. Jakub Sedláček; Mgr. Andreo Vítová.

Oddělení Česká elektronická knihovna vzniklo k 1. dubnu 1998 poté, kdy projekt *Česká elektronická knihovna – Česká poezie 19. století* získal tříletý grant Ministerstva kultury ČR. Jeho cílem je vytvořit novou materiálovou základnu pro výzkum české literatury za využití moderních médií: plnotextovou databázi české poezie 19. století v časovém rozpětí od thámovců k Moderně.

Digitální archiv nabízí badatelům, studentům o dalším zájemcům možnost poprvé se seznámit s tvorbou českých básníků 19. století v jejím celku. Shromozďuje první (či reprezentativní) vydání těch literárních textů, které dnes nejsou běžně dostupné, neboť se mnohdy dochovaly pouze v jednom výtisku. Jen výjimečně – pokud toto vydání není k dispozici – je elektronicky zpracováváno vydání pozdější. Do daného celku mohou být zařazeno i vydání další, aby bylo lze si udělat představu o autorově tvůrčím vývoji. Jedna básnická sbírka se tak může v aplikaci objevit dvakrát.

Vlastní práce na projektu, který v zárodku předpokládal pouze zkolačkování digitalizované přepisy prvních, případně dalších vydání sbírek české poezie 19. století, ukázalo hranice tohoto konceptu. Protože uživatelem budoucí aplikace nebude jenom badatel, ale adresátem se může stát student či zájemce o poezii, bylo rozhodnuto, že text každého díla, doprovázený komentáři o edičními poznámkami i údaji bibliografickými a dalšími doprovodnými texty, mj. popisem knihy, bude mít dvě verze – diplomatickou, vycházející vstříc literárním vědcům, o textologicky zpracovanou, určenou širším zájemcům o české písemnictví. Druhá ze zmíněných verzí pak zaznamenává každý editorův zásah do textu. Výjimku tvoří ta díla, o nichž víme, že jsou v současné době připravována k vydání v knižní podobě – například tvorbu Vrchlického. V těchto případech se naše elektronické vydání soustřeďuje pouze na zprostředkování diplomatického textu.

Budoucí aplikace poskytne možnost využívat předností elektronického zpracování o prostřednictvím výpočetní techniky analyzovat jednotlivé texty i celé jejich dokumenty na ose báseň (jako nejmenší jednotku) – básnická sbírka (jako jednotku největší). Usnadní například vytváření frekvenčních slovníků. Při vědeckém výzkumu soustředěném na motivické o temotologické otázky či na

problematiku frazeologickou umožní rychlé vyhledávání jednotlivých slov nebo skupin slov (nejmenší jednotkou zde je verš). Urychlí rovněž práci lexikografickou o textologickou. Pomocí rejstříku podá ucelený přehled o vývoji naší poezie 19. století z různých hledisek. Výhodou koncepce pak je možnost uživatele do textu vstupovat, vpisovat své poznámky nebo výsledky literárněhistorického bádání získané z jiných příruček.

Během prvních dvou let byly na plnotextové databázi Česká elektronická knihovna – Česká poezie 19. století vytvořeny základy pro práci na projektu o digitalizováno necelých 700 titulů, což představuje tzv. užší variantu hesláře. Pracovní skupino textologicky zpracovala celkem přes 300 titulů, včetně edičních poznámek o komentářů; z toho 200 titulů vypracovala ve dvou variantách. Prezentační podoba aplikace CD ROM je připravováno ve spolupráci s firmou Infinity.